

vraget og forfatter jeg. Nei, det er meget muligt, at Forholdstalsvalgmaaden kan give flette Repræsentanter fra et vist Standpunkt betragtet; det er meget muligt, at det var mangfoldige Gange bedre, naar man tillagde en enkelt Mand, eller om man tillagde enkelte Korporationer at indfatte alle Repræsentanter; men der er Et, som er sikkert: Det er da ikke en Repræsentation, man faar af Valgerne, og det er det, Loven vil have. Det er paa Lovens Standpunkt, jeg stiller mig, naar jeg siger: Antag enhver Lov, som gaar ud paa at fyldestgjøre dette Retfærdighedskrav, dette Retfærdighedskrav, at de, hvem Lovgivningen tillægger Ret til at lade sig repræsentere, ikke se deres Ret eskamoteret og blive forhindrede i at opnaa nogensomhelst Ret. Hvad er Følgen, naar man ikke indfører en saadan Lov som denne? Det er naturligvis den, at meget snart de forskjellige Grupper, som ikke tør antage sig at være de stærke eller de stærkeste, opgive enhver Kamp, at de sige: Ja, hvad kan det nytte, at vi ville forsøge paa at vælge Noget; vi kunne jo dog paa ingen Maade sætte vor Villie igjennem. Lidt efter lidt bliver en almindelig Sløvhed, en almindelig Ligegyldighed for Valgene den herskende, og saa kommer der naturligvis altid nogle patriotiske Medborgere, som slaa sig sammen og paatage sig at besørge disse Valg. Derved — jeg gjentager det — kan det gerne være, at det Allerbedste opnaas; det er meget muligt, at det er de allerbedste Repræsentanter, og at disse patriotiske Mænd virkelig ved deres Overveielser ere istand til at tage alle mulige Hensyn i Betragtning, som bør tages i Betragtning og gjøre sig gjældende. Et er der kun, jeg siger, og det er det, at det ikke er en Repræsentation af Kommunens Valgere, som fremkommer paa denne Maade. Det er naturligvis sikkert og vist, at nærværende Lov har sine Ufuldkommenheder. For det Første vilde jeg for mit Bedkommende jo være en meget daarlig Angriber af Forholdstalsvalgmaaden til Gavn for den anden Fremgangsmaade, der jo afviger i flere Henseender meget kjendelig fra den; men det skyr jeg dog ikke at sige, at jeg bestemt maa hævde, at Tanken, som ligger til Grund for Forholdstalsvalgmaaden, ogsaa finder sin fulde Fyldestgjørelse ved dette Lovforslag, og at de Indvendinger, som fra enkelte Medlemmer ere fremkomne mod den Begrænsning i Valgfriheden, som Loven skulde paalægge dem, gjerne kunne være theoretisk fuldkommen rigtige; men praktisk talt forekomme de mig ikke at kunne tillægges nogen betydelig Vægt. Jeg kan derfor paa ingen Maade se, naar man iøvrigt er en Ven af Gjennemførelsen af det, som jeg betragter som et Retfærdighedskrav, at den Omstændighed, at man her har modificeret Fremgangsmaaden, har troet, at den blev langt lettere at udøve ved at

indføre denne Listestemme, paa nogensomhelst Maade skulde kunne stræmme. I hvilken Grad man kan forsøge sig paa slige Spørgsmaal, naar man er i sit Hjertes Dyb Modstander, og i hvilken Grad man uden at vide det og uden at ane det kan komme til at se falsk paa Sagen, ses af, at der var et Medlem — jeg husker i dette Dieblif ikke, hvem det var —, som endog saa under sin Tale kom til at sige, at der stilledes langt større Fordringer til den enkelte Valgers Arbejde eller Besvær ved det, som Loven her fordrede, end ved den bestaaende Lovgivning. Nu er det ikke værd at tale synderlig om dette Spørgsmaal: Fordringerne, de ere virkelig smaa, om det er det ene eller det andet. Om jeg skal skrive 6 Navne eller et A, som kun er en ubetydelig Brøddel af et Navn, der dog altid bestaar af Mere end eet enkelt Bogstav, er i og for sig en Bagatel; men sikkert er det, at dette at skrive et A er for et almindeligt Menneske meget mindre vanskeligt end at skrive 6 Navne, og jeg kan ikke se, hvorledes der ellers skulde være nogensomhelst Forskjel i Besværet med Afgivelsen af Stemme. — Mit Standpunkt overfor dette Forslag har jeg allerede antydet ifjor, og jeg gjentager det samme iaar. Jeg stemmer ubetinget for det paa alle Stadier. Jeg tror det efter al Sandsynlighed slet ikke vil kunne tænkes gennemført for Dieblifket; det er desto værre det Horoskop, som jeg tror at maatte stille det efter den Maade, hvorpaa Udtalelserne ere faldne i Thinget. En Overveielse i et Udvalg er jo kun et Høfligheds-spørgsmaal, det er jeg ganske ligegyldig overfor og vil i ethvert Tilfælde for mit Bedkommende slet ikke tage Del i Overveielser af dette Spørgsmaal.

Wagen: Den ærede sidste Læser fremhævede, at naar man havde en vis Overbevisning i sit Hjertes Dyb, saa vilde det være vanskeligt at fravige denne. Det forekommer mig dog paa den anden Side ogsaa, at denne Bemærkning, muligvis kunde bruges med Hensyn til det ærede Medlem selv. Det ærede Medlem har jo den store Fortjeneste at have fattet den geniale Tanke at indføre Forholdstalsvalgmaaden, og taktet være det ærede Medlem har Danmark den Ære at være den første Stat, som har gennemført og praktisk realiseret denne Ide. Det er selvfølgelig en stor Fortjeneste, som vi alle tilfulde anerkende; men det forekommer mig dog ogsaa, at paa den anden Side kan det ærede Medlem som en Følge deraf se med en saadan Velvillie og Forskjærthed paa denne Valgmaade, at det maatte kan føre til, at det ærede Medlem ser den i et noget gunstigeres Lys og har et mindre klart Blik for de Mangler, som hæfte ved den, end vi Andre. Jeg vil for mit Bedkommende sige, at jeg ganske vist